

SEKCE PRO INSOLVENČNÍ PRÁVO

Dne 12.2.2025 zasedala Sekce pro insolvenční právo České advokátní komory (dále jen „Sekce“). Předseda Sekce JUDr. Michal Žižlavský přivítal přítomné členy Sekce a hosty JUDr. Jiřího Grygara, Ph.D., předsedu Krajského soudu v Praze, náměstka člena vlády MSp JUDr. Viléma Anzenbachera, Ph.D. et Ph.D., dále pak zástupce České bankovní asociace Mgr. Filipa Hanzlíka, LL.M právníka a náměstka výkonného ředitele a Mgr. Radima Homolku. Následně zahájil zasedání Sekce.

1. TECHNICKÁ NOVELA INSOLVENČNÍHO ZÁKONA – ODLEHČENÍ ÚPRAVY SOUDNÍ REORGANIZACE

Předseda Sekce shrnul záměr poradní skupiny MSp odlehčit procesně předpřipravenou reorganizaci tak, aby sloužila svému účelu a byla využitelná i pro malé a střední podniky. To není možné bez jejího odbřemenění od zbytečné formální zátěže, která neodpovídá tomu, že jde v principu o dohodu dlužníka s podstatnou částí věřitelů. Přítomný předseda KSPH JUDr. Grygar to přirovnává k soudnímu smíru.

Předseda Sekce připomenul podkladový materiál, připravený místopředsedkyní Krajského soudu v Hradci Králové JUDr. Jolanou Maršíkovou, která se z jednání Sekce omluvila, který obsahuje cenné podněty.

Hlavním tématem dnešní Sekce je, zda a jak lze proces předjednané reorganizace zjednodušit a zkrátit. V případě předjednané reorganizace totiž nejde o “bianco šek” dlužníkovi na 120 plus 120 dní, ale jde o - z velké míry - konsenzuální řešení.

Předseda Sekce JUDr. Žižlavský vymezil témata, která považuje za aktuální:

1. **Vypuštění posudku znalce**, kterého soud ustanovuje až poté, co již v předjednané reorganizaci věřitelé přijali reorganizační plán (§ 316 odst. 5 a § 153 odst. 1 IZ). Mírnější cestu by mohla představovat změna úpravy v tom směru, že by se znalecký posudek zpracovával jen tehdy, když jsou naplněny kvalifikované důvody, když to navrhne aktivně legitimovaná osoba, a když soud jejímu návrhu vyhoví. Zvážit lze také možnost předložení znaleckého posudku

dlužníkem spolu s návrhem na povolení reorganizace (§ 127a o.s.ř. ve vazbě na § 7 IZ). To vše vychází z analogie, kterou zmínil JUDr. Grygar, sice že předpřipravená reorganizace je vlastně obdoba soudem schváleného smíru. Jen je to vícestranný smír (dohoda *sui generis* se zvláštním způsobem akceptace). Soud tedy v principu nemusí provádět plnohodnotné dokazování, ale schvaluje shodnou vůli stran, pokud neodporuje hmotnému právu.

2. Hlasovací procedura: V případě předjednané reorganizace hlasují věřitelé o přijetí reorganizačního plánu před podáním insolvenčního návrhu hlasovacími lístky. Není vždy nutné opakované hlasování o přijetí reorganizačního plánu na schůzi věřitelů. Stačilo by tuto možnost ponechat jen pro kvalifikované případy (když dojde k významné změně poměru hlasů věřitelů po přezkumném jednání anebo když je nutná zásadní změna reorganizačního plánu). Je možné zvážit, že by se plán neměnil, kdyby menší opomenutí věřitelé, kteří přihlásí své pohledávky, dostali stejně jako věřitelé jejich skupiny. Například by při uspokojení skupiny nezajištěných věřitelů ve výši 10 % dostali také 10 % a všichni zajištění věřitelé by ve své skupině dostali stejně. Rozhodnutí, zda bude měnit plán by mohlo být na dlužníkovi (jde o ofertu). Aktivní legitimaci k podání návrhu na opětovné hlasování o (změněném) reorganizačním plánu na schůzi věřitelů by měli věřitelé (jde o specifický způsob akceptace oferty). O tom, zda návrhu vyhoví, by rozhodoval soud.

3. Sjednocení hlasujících skupin: Výše uvedený postup by vyžadoval sjednocení skupin pro hlasování v reorganizačním plánu hlasovacími lístky a na schůzi věřitelů (pokud by znovu hlasovala). To znamená, že od počátku by se hlasovalo podle skupin v reorganizačním plánu. Hlasování v jiných skupinách (jen zajištění a nezajištění věřitelé) není logické za situace, kdy už dlužník vymezil v reorganizačním plánu všechny relevantní skupiny věřitelů. Jen by bylo potřeba domyslet, jaké skupiny věřitelů a jakou většinou musí plán přijmout, aby soud reorganizaci povolil.

4. Zachování hlasů: Pokud by se na schůzi věřitelů znovu hlasovalo o přijetí reorganizačního plánu, mají hlasovací lístky nadále platit, když věřitel nepřijde na schůzi a nehlasuje jinak? Případně, není možné, že by se k novým hlasům přihlíželo jen tehdy, pokud by reálně měnily výsledek hlasování ve skupině?

5. Fér proces: Otázkou je, zda by kontrola fér procesu neměla standardně probíhat jen na základě návrhu aktivně legitimovaného účastníka řízení nebo insolvenčního správce. Má soud vykonávat dohled mechanicky, když to žádná z dotčených osob, které mají k věci blíž, nepovažuje za potřebné? Pokud by se šlo touto cestou, je možné zvážit z důvodu zachování fér

procesu povinné vyčlenění věřitelů, spřízněných s dlužníkem, do samostatné skupiny (lze použít širší legální definici podle § 2 písm. j) zákona o preventivní restrukturalizaci).

6. Zpráva o reorganizačním plánu: Minimálně v případě předjednané reorganizace nedává tato zpráva smysl. Obecně je její přínos minimální. Stal se z ní v praxi duplicitní dokument, který jen zbytečně prodlužuje proces reorganizace.

7. Lhůta pro hlasování hlasovacími lístky: V praxi se vyskytl případ, kdy věřitel zpochybňuje výsledek hlasování jen pro údajné nedodržení lhůty pro doručení hlasovacích lístků *dlužníkovi*, ačkoli hlasovací lístky byly doručeny *soudu* předtím, než rozhodoval o povolení reorganizace. V takovém případě nedává smysl provádět dokazování jen k tomu, zda byla dodržena uvedená lhůta, když věřitelé včas (před rozhodnutím soudu) vyjádřili svou vůli.

Předseda KSPH JUDr. Grygar potvrdil relevanci výše uvedených témat. Ke zmínce předsedy Sekce o preventivní restrukturalizaci ještě doplňuje, že považuje vůbec za vhodné řešit „provazbu“ insolvenčního zákona na zákon o preventivní restrukturalizaci. Podle jeho názoru je obecně možný přechod dlužníka z preventivní restrukturalizace do soudní reorganizace.

JUDr. Martínková se ztotožňuje s názorem, že v předjednané reorganizaci je vhodné vypustit znalecký posudek a dále s tím názorem, že nemá být povinný „druhý“ upravený reorganizační plán, o kterém se hlasuje na schůzi věřitelů, vyjma případů kdy je to zcela nezbytné.

Mgr. Králíček, LL.M. se ztotožňuje s výše uvedenými body. Poukazuje na zkušenosti z USA a dále na konkrétní případ MSPH sp. zn. 60 INS 4325/2022, kde soud již výkladem překlenul potřebu nového hlasování o reorganizačním plánu na schůzi věřitelů a vycházel z hlasovacích lístků k reorganizačnímu plánu, které předložil dlužník na počátku řízení. Zmiňuje konečně praktickou zkušenost s menším podnikem, kde se právě z důvodu přílišné formální náročnosti a časové zdlouhavosti procesu velmi zkomplikovalo využití tohoto nástroje.

Mgr. Veselý souhlasí s výše uvedeným, a nad rámec toho považuje za vhodné vyjasnit otázku, zda se do kvóra hlasování započítávají sporné pohledávky. Poukazuje dále na to, že platná právní úprava počítá se změnou „prvního“ reorganizačního plánu, avšak praxe je většinou taková, že se zpracovává zcela nový reorganizační plán a na ten „první“ se pohlíží, jako by nebyl. Konečně souhlasí s tím, že jsou zbytečné dva dokumenty, které se překrývají, a to

reorganizační plán a zpráva o reorganizačním plánu. Opakují se zde v principu tytéž informace, což proces zbytečně prodlužuje. Týká se to reorganizací obecně.

Předseda Sekce k tomu dodává, že je to také časový problém. Soud se musí se zprávou nejprve seznámit, musí ji vyhodnotit, schválit, a teprve poté ji může publikovat. To proces prodlužuje.

JUDr. Sigmund souhlasí s výše uvedeným, zejména s tím, že takzvanou předbalenou reorganizaci je zapotřebí výrazně odlehčit, neboť je v současné podobě komplikovanější než standardní reorganizace. Je to bariéra, která fakticky odnímá přístup k tomuto způsobu sanačního řešení úpadku malým a středním podnikům. To je v rozporu jak s evropskými trendy, tak s evropskou legislativou. Podporuje zásadnější úpravu předbalené reorganizace.

Mgr. Ing. Vavřina zdůrazňuje, že je skutečně potřeba zejména pro menší podniky proces zjednodušit a zlevnit, protože pro ně není průchodný. Poukazuje na pravidlo „kdo mlčí ten souhlasí“, které je obsažené v ust. § 361 odst. 5 IZ. Nevidí důvod, proč by se s tímto pravidlem nedalo pracovat v rámci předjednané varianty reorganizace. Jinými slovy, proč by nebylo možné vycházet ze stavu po „prvním“ hlasování hlasovacími lístky. Domnívá se konečně, že je možné zjednodušit formální požadavky na hlasovací lístky.

Mgr. Macháček se domnívá, že by věci prospělo, kdyby existovala možnost **předběžné vykonatelnosti** schváleného reorganizačního plánu. O té by mohl rozhodnout soud například tehdy, kdyby podal odvolání minoritní věřitel. S tím souhlasí ostatní členové Sekce.

JUDr. Grygar poznamenává, že by bylo metodicky vhodné, podívat se na to, co z preventivní restrukturalizace *lze použít* na předpřipravenou reorganizaci.

Předseda Sekce doplňuje, že považuje za vhodné, podívat se na to, co ze standardní reorganizace *se nehodí* pro předjednanou reorganizaci.

2. ÚZKÁ MÍSTA PROCESU PREVENTIVNÍ RESTRUKTURALIZACE

Předseda Sekce JUDr. Žižlavský shrnul, že dalším tématem je provázání procesu preventivní restrukturalizace a reorganizace.

Členové Sekce se po vzájemné diskuzi shodují v tom, že obecně neexistuje překážka pro provázání těchto procesů. Věci by především prospělo **sjednotit požadavky po linii - sanační projekt, restrukturalizační plán, reorganizační plán.**

V případě předjednané reorganizace si insolvenčního správce vybírá dlužník se souhlasem majority věřitelů. Není důvod, proč by tato konsenzuální forma reorganizace nemohla fungovat tak, že restrukturalizační správce pokračuje jako insolvenční správce v reorganizaci, *pokud její věřitelé nezmění.* To by vyžadovalo změnu pravidel (§ 24 IZ). Proces by to ale velmi zrychlilo, protože by odpadla potřeba předávání informací a podkladů dalšímu správci.

JUDr. Martínková k tomu ještě poznamenává, že podle ní tomu nic nebrání. Naopak, jde o podobnou situaci, jaká nastává v případě likvidace a úpadku finanční instituce.

3. ODPOROVÁNÍ SPLÁTEK ÚVĚŘŮ

Mgr. Hanzlík a Mgr. Homolka za ČBA shodně poukázali na to, že v poslední době dochází k tomu, že jsou cestou odpůrcích žalob jako zvýhodňující právní jednání (§ 241 IZ) odporovány běžné splátky úvěrů, které nevybočují z běžného chodu podniku, a to za dobu jednoho roku zpětně před zahájením insolvenčního řízení. Nejde ale jen o jeden rok, protože soud řeší nějakou dobu, někdy i několik let, otázku, zda se dlužník nachází v úpadku, pak běží správci roční lhůta pro podání odpůrcí žaloby, a teprve pak, po mnoha letech, je banka vystavena situaci, kdy má vracet již přijatá plnění.

Dle jejich názoru odpůrcí žaloby nemají sloužit k postihování běžné praxe v obchodním styku. Nemají tuto praxi ostrakizovat. Má jít o nástroj, který slouží k postihování *abnormalit*, které ostatně zákon příkladmo uvádí. Možné řešení vidí v tom, že by se z ust. § 241 odst. 5 písm. b) IZ vypustila závěrečná část věty od slov „a že osoba, v jejíž prospěch byl úkon učiněn, nemohla ani při náležitě pečlivosti poznat, že dlužník je v úpadku, nebo že by tento úkon mohl vést k úpadku dlužníka“.

Přítomní zástupci ČBA považují za extrém to, že se bez dalšího předpokládá, že banky znají detailně ekonomickou situaci dlužníků jen proto, že dlužníci mají povinnost reportovat jim své finanční výkazy. Nebo to, že se dovozuje, že banka má vědět o potencionálním úpadku dlužníka, když jim dlužník finanční výkazy nepředloží. Poukazují na to, že jde o stovky až tisíce

případů, které zatěžují soudní soustavu a mohou vést k omezení její průchodnosti. Mgr. Ing. Vavřina k tomu uvádí, že se domnívá, že platby v rámci běžného obchodního styku nemají podléhat odporování. Podle něj se to dá dovodit z platné právní úpravy. Zástupci ČBA ještě doplňují informaci, že problém se v podstatě objevil až v souvislosti s případem Arca Investments, přestože se úprava nezměnila od roku 2008. Jsou již vydány rozsudky, podle kterých jde o odporovatelné právní jednání.

Předseda Sekce JUDr. Žižlavský k tomu uvádí, že pokud soudy takto rozhodují, není zřejmě argument to, že řešení plyne z právní úpravy. Pokud by mělo dojít ke změně, vyžadovalo by to *změnu* právní úpravy ohledně plateb, které se týkají běžného provozu obchodního závodu. Kromě navrhovaného řešení se dá uvažovat o rozšíření právní úpravy, která se týká plateb, nezbytných k provozování podniku v rámci obvyklého hospodaření (§ 111 odst. 2 IZ). Nebo se dá zvážit zvláštní ochrana určitých plateb po vzoru právní úpravy preventivní restrukturalizace (§ 27 a § 28 zákona o preventivní restrukturalizaci).

Předseda KSPH JUDr. Grygar se také kloní k názoru, že případná změna by musela proběhnout legislativní cestou.

Mgr. Stoček, LL.M. ještě připomíná, že podobný problém představují platby za právní služby, služby ekonomických poradců a znalců, což je téma, kterým se již Sekce zabývala.

4. RŮZNÉ

Předseda Sekce navrhl ustavení pracovní skupiny, která dopracuje výše uvedené podněty ke změně právní úpravy. Sekce schválila pracovní skupinu v tomto složení:

JUDr. Michal Žižlavský (předseda Sekce)

Mgr. Lucie Kačerová

Mgr. Bc. Jan Králíček, LL.M.

Mgr. Roman Macháček

Mgr. Ing. Jan Vavřina

JUDr. Adam Sigmund

První schůzka pracovní skupiny proběhne 18.2.2025 od 10:00 s tím, že se preferuje osobní účast, bude ale zajištěno i dálkové připojení. Pozvánku členové pracovní skupiny obdrží.

Náměstek člena vlády JUDr. Anzenbacher ještě informoval o tom, že MSp v současné době řeší spíše otázku podzákoných předpisů, neboť v tomto volebním období se již neočekávají žádné změny na úrovni zákona. Co se týče podzákoných předpisů, týká se to provozoven insolvenčních správců, kdy by mělo dojít k vypuštění podstatné části požadavků spojených s provozovny, přičemž hlavní důraz bude kladem na zachování přezkumných jednání na provozovnách. Počítá se se zavedením audiovizuálních záznamů z osobně konaných přezkumů.

JUDr. Anzenbacher ještě zmínil, že debaty se vedou ohledně vyhlášky, která se týká odměňování insolvenčních správců, a to především ohledně záloh a sjednocení přístupu k jejich ukládání, kde zatím není jednotná praxe. Nepředpokládá se však změna vyhlášky před tím, než se vyjasní postoje vrchních soudů a Nejvyššího soudu. Konečně je zde téma chráněného obydlí. Toto je však teprve ve stádiu úvah. Konečně se chystají technické úpravy nástroje na zjišťování příjmového potenciálu dlužníka, který má přejít do podoby webové aplikace.

Předseda KSPH JUDr. Grygar požádal členy Sekce o případné připomínky k vzorům o schválení oddlužení, které lze adresovat přímo jeho sekretariátu.

V Praze dne 12. 2. 2025

Ověřil a schválil:

JUDr. Michal Žižlavský, předseda Sekce pro insolvenční právo

Sepsala:

Mgr. Kamila Šroloerová, Odbor vnější a vnitřní legislativy